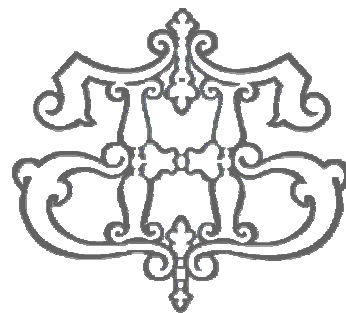

Актуелна питања у банкарском сектору

3. састанак са генералним директорима банака

Београд, 10. мај 2006. године

Садржај

- Инфлација и нове мере НБС
- Прилив капитала и спољна позиција
- Прилив капитала и раст монетарних агрегата
- Привредни раст
- Кредитна активност
- Зараде и продуктивност
- Политика курса
- Монетарна политика
- Финансијски сектор

Резиме

- Наставак високог раста кредита банака у периоду јануар-март 2006. године: сума кредита је повећана за ЦСД 46,5 млрд. или 11,3%, I квартал 2005. пораст од ЦСД 27,2 млрд.;
- Привреда показује јасне знаке прегрејаности, раст агрегатне тражње задржава привредну активност на високом нивоу, али не може у целини да се одрази на раст понуде, те се врши притисак на инфлацију;
- НБС је реаговала, чвршћом монетарном политиком, у последњих шест месеци (повећањем каматних стопа и обавезне резерве) - за НБС је основно питање: Колика би била инфлација да је централна банка остала пасивна?
- У првом кварталу 2006. године, на формирање курса доминантно је утицало растуће задуживање у иностранству;
- Предузете мере су дале резултате у смиривању инфлације у првом кварталу 2006. године;
- Дејство егзогених фактора (раст трошкова увозних инпута, очекивано слабија понуда пољопривредних производа и слично), као и повећано задуживање у првом кварталу, прете да додатно угрозе ценовну стабилност, те НБС наставља да води још рестриктивнију монетарну политику.

Нове мере НБС (1/3)

- I. Обавезна резерва на девизне депозите примљене из иностранства и кредите узете из иностранства до 2 године је повећана са 40% на 60%.

Разлози:

- Краткорочно задуживање банака у иностранству тренутно износи ЕУР 946 млн. и готово се утростручило за последњих 12 месеци;
- Атрактивне каматне стопе на репо операције треба да обезбеде: а) већу стерилизацију; б) ширу лепезу динарских производа, а не прилив шпекулативног капитала;
- Усмеравање банака ка прикупљању домаће штедње у чијем случају обавезна резерва за те депозите остаје непромењена (девизна: 40%, динарска 18%);

Нове мере НБС (2/3)

II. Лимитирање кредита физичким лицима до нивоа од 200% основног капитала;

Разлози:

- и даље висок степен раста кредита физичким лицима;
- висок степен корелације између потрошачких кредита и увоза (дефицит текућег биланса):
- кредити обезбеђени државним гаранцијама (нпр. пољопривреда, стамбена изградња, итд.)биће изузети.

Нове мере НБС (3/3) – Мере у припреми

III. У категорију Д ће се сврставати и кредити физичким лицима, осим стамбених кредита ако је збир месечних обавеза за отплату одобреног кредита, укључујући и обавезе:

- по основу револвинг кредитних картица (*ново*),
- по основу активираних јемстава по кредитима (*ново*)
- по основу датих јемстава по кредитима, 50% од износа обавезе (*ново*) и
- по основу уговора о финансијском лизингу (*ново*),

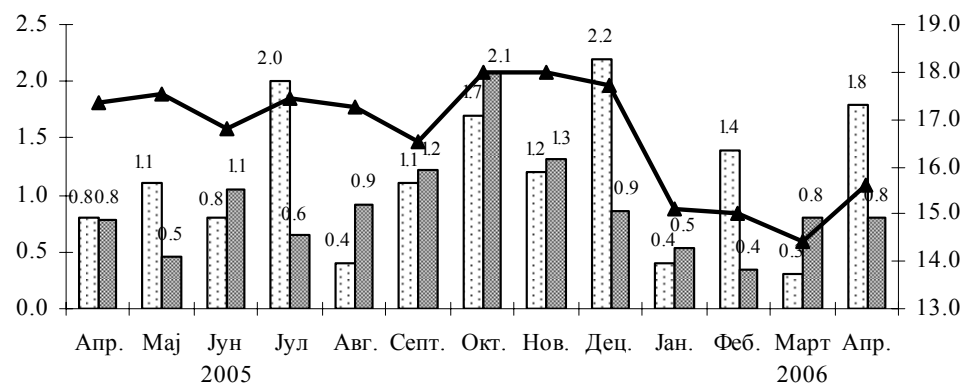
већи од 30% редовних нето месечних прихода тог физичког лица, или ако је физичко лице коме је одобрен кредит положило учешће или депозит мањи од 20% износа одобреног кредита

IV. Обавеза обезбеђења додатног капитала за кредите одобрене изнад ЦСД 10 млн. у девизама, односно у динарима са девизном клаузулом, или другим основом индексирања, уколико дужник није додатно обезбеђен од ризика курса, односно промене вредности основа индексирања (форвард куповина девиза, девизни прилив, уговарање потраживања са истим основом индексирања као и кредит и др):

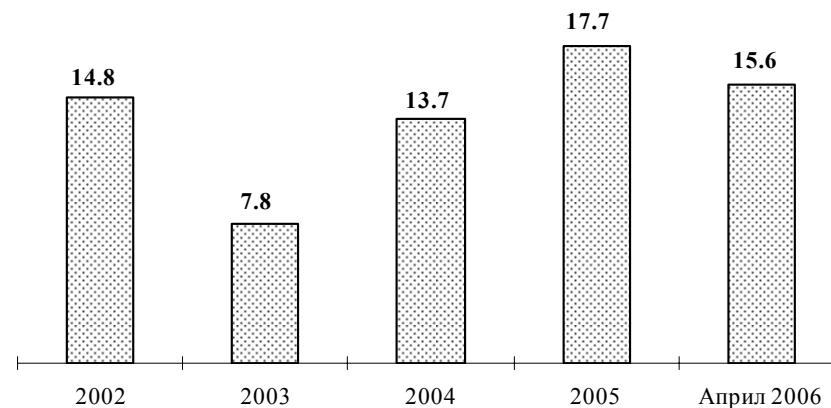
- Развијање хеџинг инструмената
- Одобравање кредита у динарима

Инфлација је, после релативно ниског нивоа у прва три месеца од 2,2% и априлског од 1,8%, достигла ниво од укупно 4,1%

Кретање месечне и међугодишње инфлације
(у %)

Годишње стопе инфлације
(у %)

Цене на мало

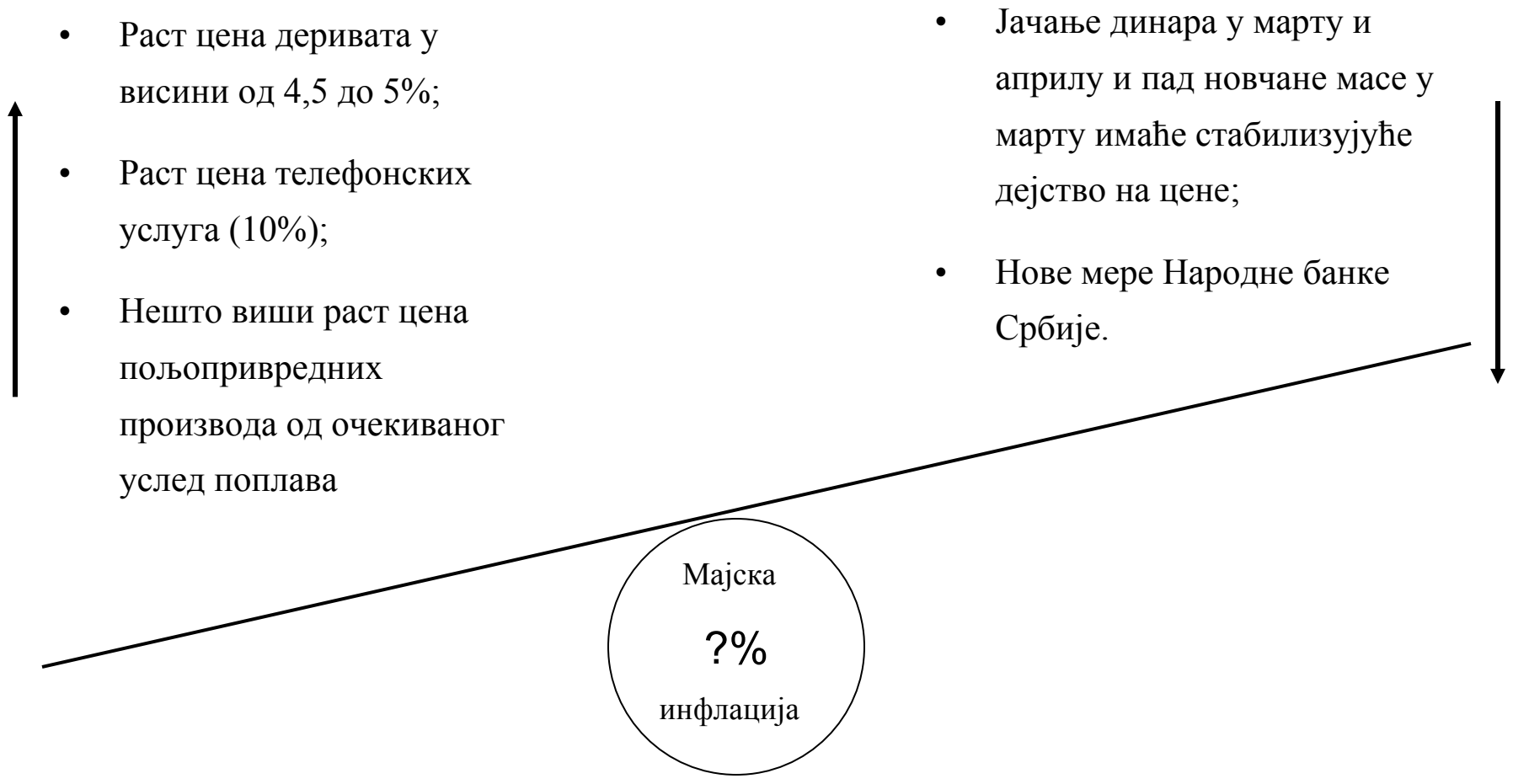
 Базна инфлација

 Међугодишње стопе раста ц

- Расту цена на мало у **прва четири месеца** највише су допринели (у процентним поенима):
 - Нафтни деривати 0,8%
 - Струја 0,8%
 - Пољопривредни производи 0,5%

}
2.1%
- Базна инфлација у прва четири месеца износила је 2,5%. У фебруару је достигла најнижи ниво још од маја 2004, али је у марту удвостручена, због енергетског трошковног удара.

Ниво инфлације у мају детерминисаће пре свега

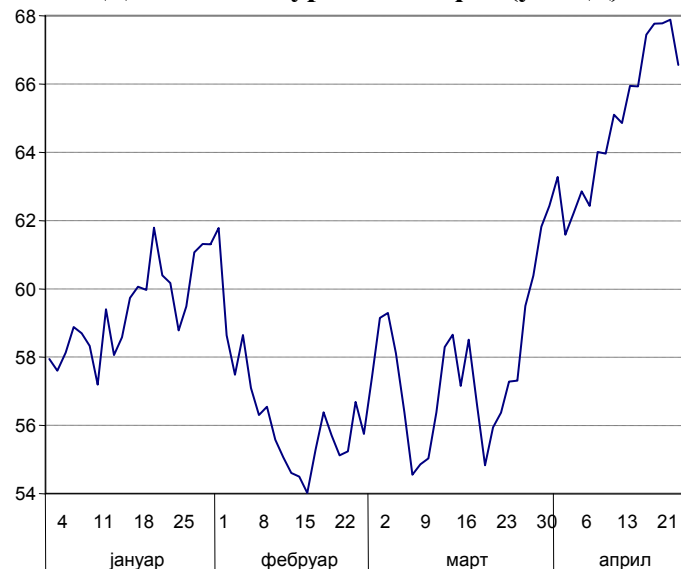
-
- The diagram features a horizontal line representing a balance scale. On the left side, there is an upward-pointing arrow and a list of inflationary factors. On the right side, there is a downward-pointing arrow and a list of factors that could stabilize or reduce inflation. A circle is positioned below the center of the horizontal line, containing the text 'Мајска ?% инфлација'.
- Раст цена деривата у висини од 4,5 до 5%;
 - Раст цена телефонских услуга (10%);
 - Нешто виши раст цена пољопривредних производа од очекиваног услед поплава

- Јачање динара у марту и априлу и пад новчане масе у марту имаће стабилизујуће дејство на цене;
- Нове мере Народне банке Србије.

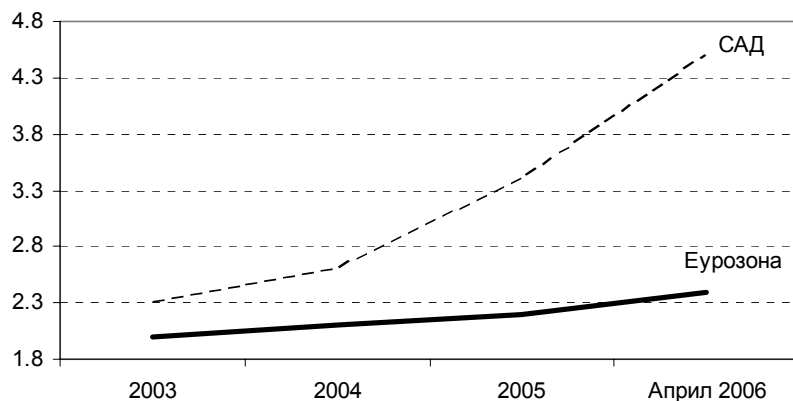
Мајска
?%
инфлација

Кретање светске цене нафте и ове године има знатне инфлаторне ефекте, и то не само у Србији

Дневне цене уралске нафте (у УСД)

Стопа инфлације у САД и Еурозони

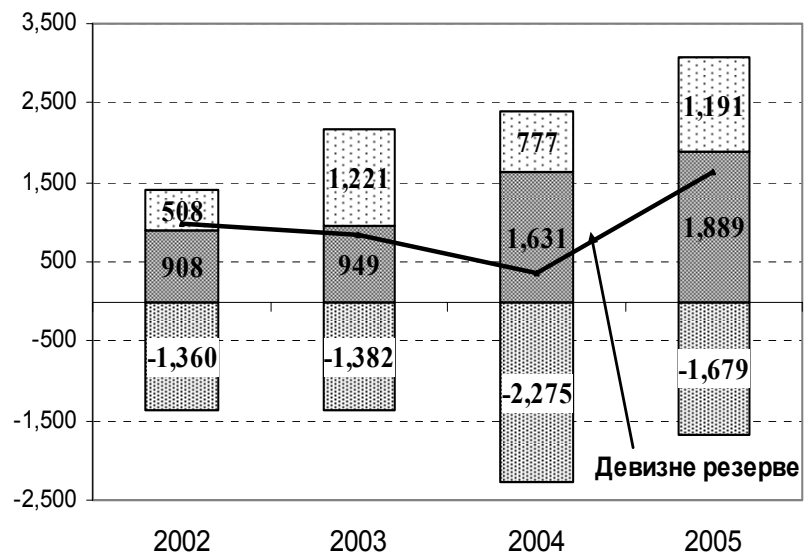
- Цена уралске нафте (коју ми увозимо) у последњих месец дана скочила је за чак 25%, а данас износи УСД 68 по барелу*;
- Поред директног ефекта на инфлацију кроз раст цена нафтних деривата, постоји и знатан трошковни ефекат на остале цене;
- Против инфлације се све централне банке боре подизањем каматних стопа (ФЕД 15 пута узастопно, 16. пут се очекује ове недеље);
- Додатне рестрикције у виду смањења јавне потрошње су увек добродошле у циљу смањења инфлације – апсолутни минимум је поштовање буџета, односно издвајања за плате.

*2004. године просечна цена била је УСД 37, а 2001. свега УСД 23 по барелу.

Прилив капитала у првом кварталу од ЕУР 984 мил.* је знатно већи од дефицита текућих плаћања

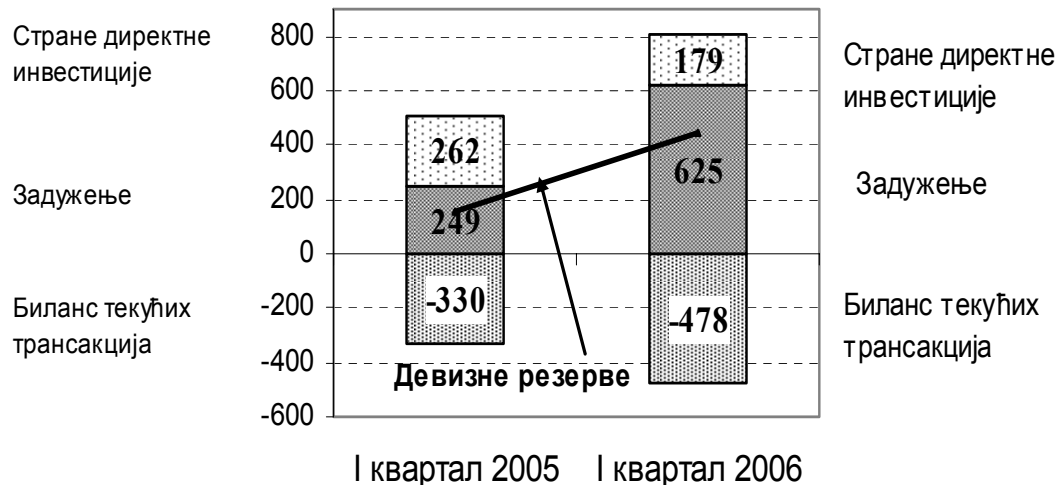
Прилив капитала 2002. – 2005.

у млн ЕУР

Прилив капитала I квартал 2005. и I квартал 2006.

у млн ЕУР

Извор: НБС

- Структура прилива капитала у прва три месеца 2006. се погоршава - стране директне инвестиције су незнатно ниже него годину дана раније, а расте задуживање – живимо на вересију!
- Део новог задуживања у периоду јануар – март 2006. године “прећи ће” у СДИ, али ће то зависити од даљег економског и политичког развоја земље;
- Прилив капитала изнад дефицита платног биланса подгрева тражњу у мери у којој се монетизује (у првом кварталу 2006. - додатна стерилизација путем репо операција ЦСД 15,8 млрд, а преко обавезне резерве ЦСД 25,6 млрд).

* Укључујући донације, без донација прилив капитала износи ЕУР 946 мил.

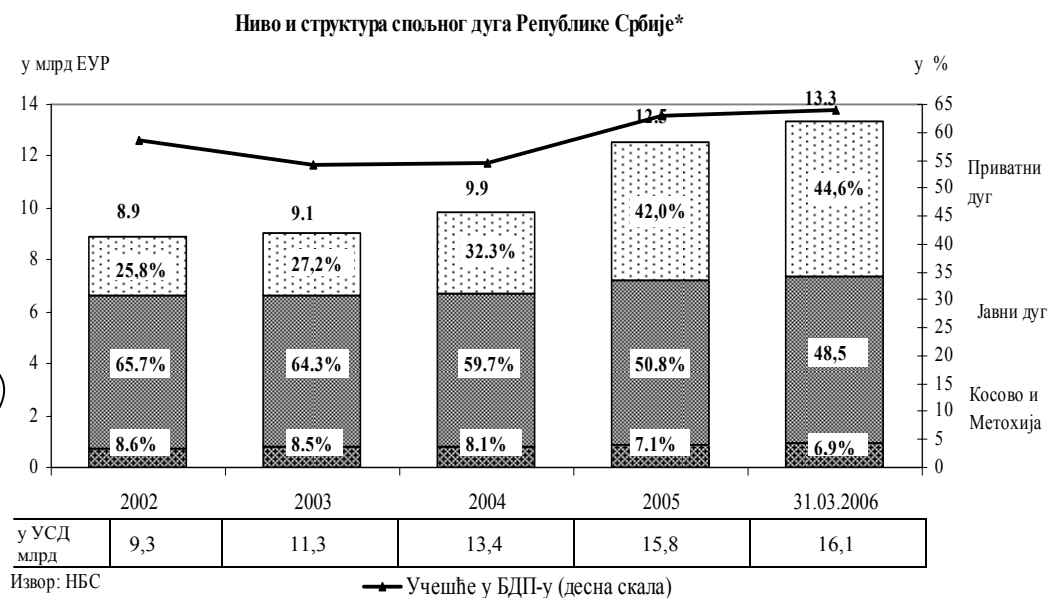
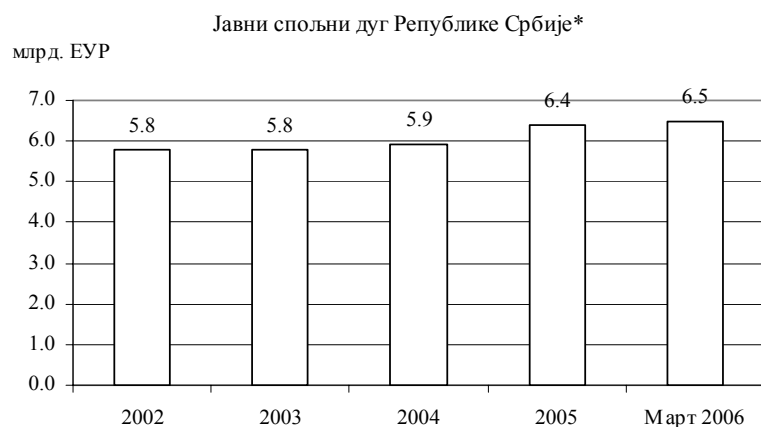
Светла тачка текућег платног биланса је наставак раста извоза од 25%

- Покривеност увоза извозом роба и услуга у првом кварталу 2006. била је 53,3%;
- Покривеност у целој 2005. години износила је 52,8%.

* Како извоз тако и увоз у I кварталу 2005. године представљају одступање, због увођења ПДВ-а 1. јануара 2005. године

Укупан спољни дуг наставља да расте, искључиво као резултат раста приватног дуга Париском клубу

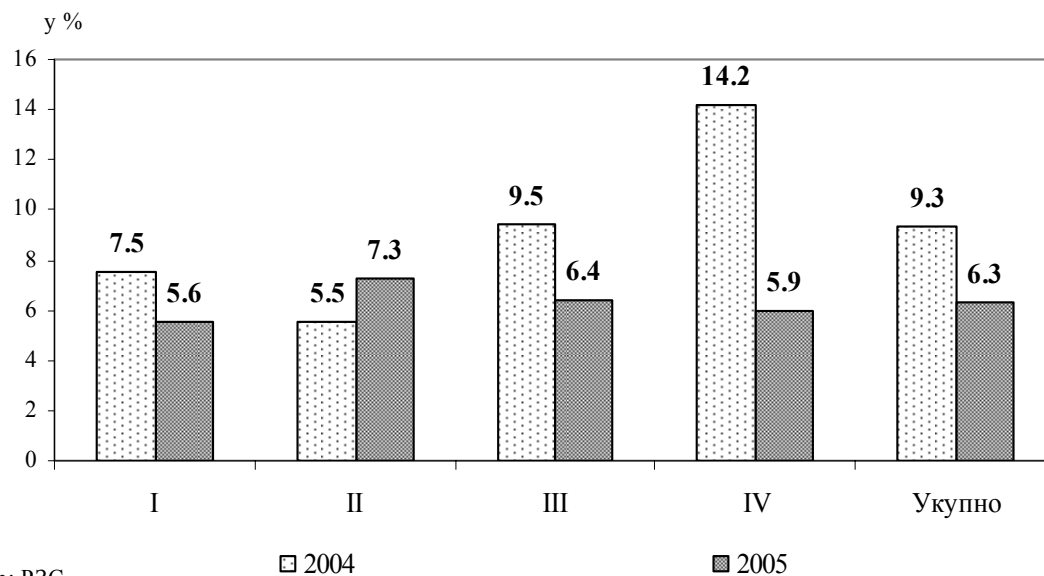

- Знатан ефекат на укупан дуг има однос УСД и ЕУР (дуг изражен у УСД, у односу на дуг изражен у ЕУР, је порастао у већој мери од 31.12.2005. до 31.03.2006. због промене односа ЕУР/УСД са 1,1839 на 1,2077).

* На графикону није приказан отпис од ЦСД 700 млн. дуга Париском клубу.

Раст БДП у 2005. години је 6,3%

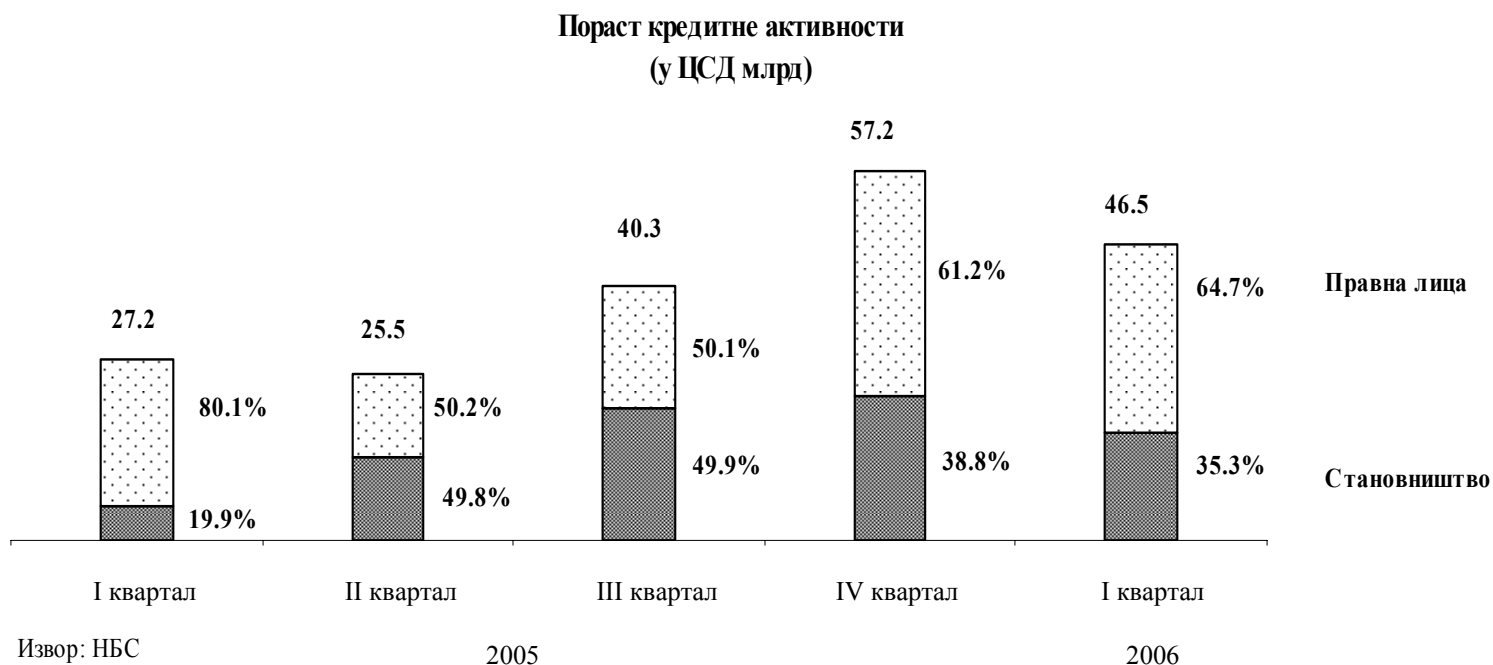
Реалан раст БДП-а по кварталима у 2004 и 2005. години

Извор: РЗС

- У I кварталу 2006, у односу на исти период 2005. године, раст индустријске производње је 5,7%, а у прерађивачком сектору релативно високих 8,0%;
- Кључни допринос расту даје производња основних метала, дувана, прехранбених производа и моторних возила;

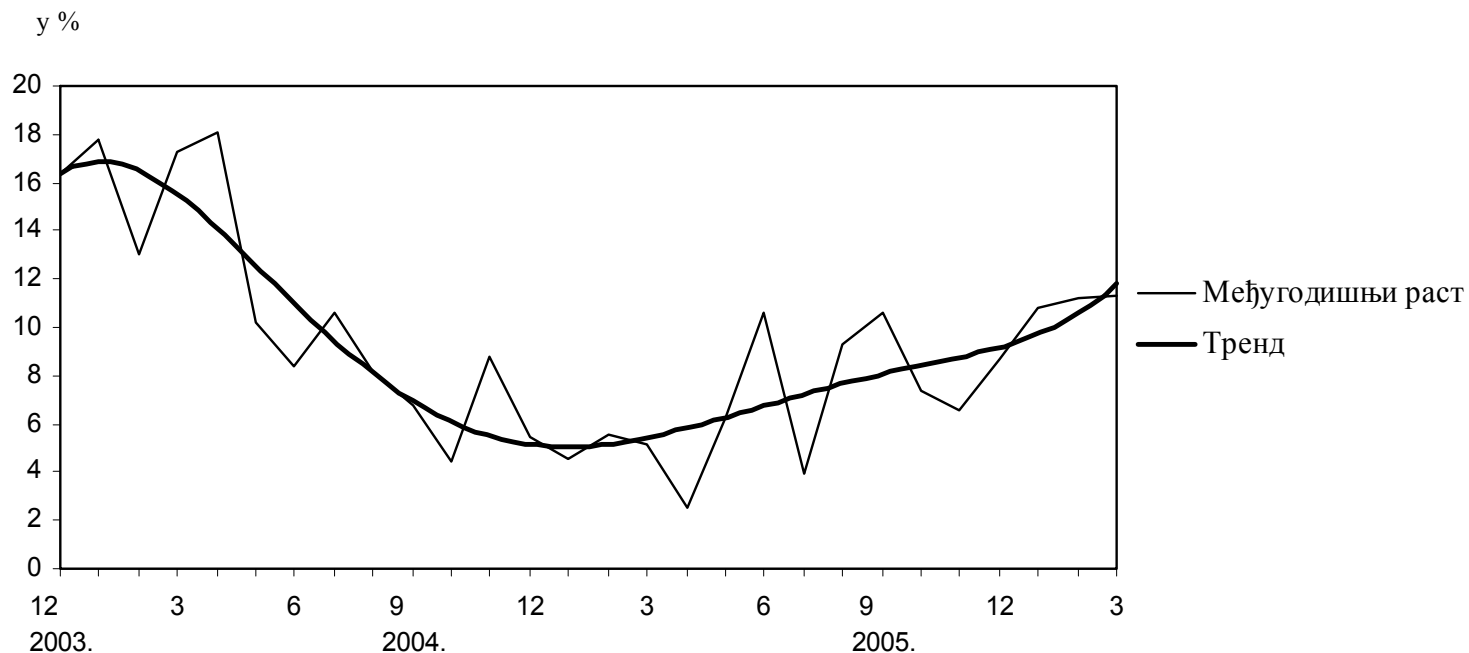
Прилив капитала је, преко банкарског сектора, омогућио знатан пораст кредитне активности банака

- У прва три месеца 2006. године кредити привреди и становништву су порасли за 46,5 млрд ЦСД (11,3%), при чему се већи део тог пораста односи на кредитне привреди (+ЦСД 30 млрд.);
- Годишња стопа раста кредита немонетарним секторима је убрзана, и у марту износи 58,2%
- Насупрот успоравању годишње стопе раста монетарних агрегата – примарног новца (18,9%), новчане масе у ужем, (26,1%), и новчане масе у ширем смислу (44,4%)
- Раст кредитне активности је у највећој мери остварен по основу даљег задуживања банака у иностранству.

Просечне зараде у Србији у I кварталу бележе убрзање раста - пораст реалних зарада износи 11,0% у односу на I квартал 2005. (прошле године 6,8%)

Просечне реалне нето зараде

Извор: РЗС

Међугодишњи раст реалних зарада бржи је од раста продуктивности, што доводи до раста јединичних трошкова рада и притиска на цене.

Зараде у јавном сектору такође убрзавају раст - реално су порасле за 6,0% (прошле године 2,2%)

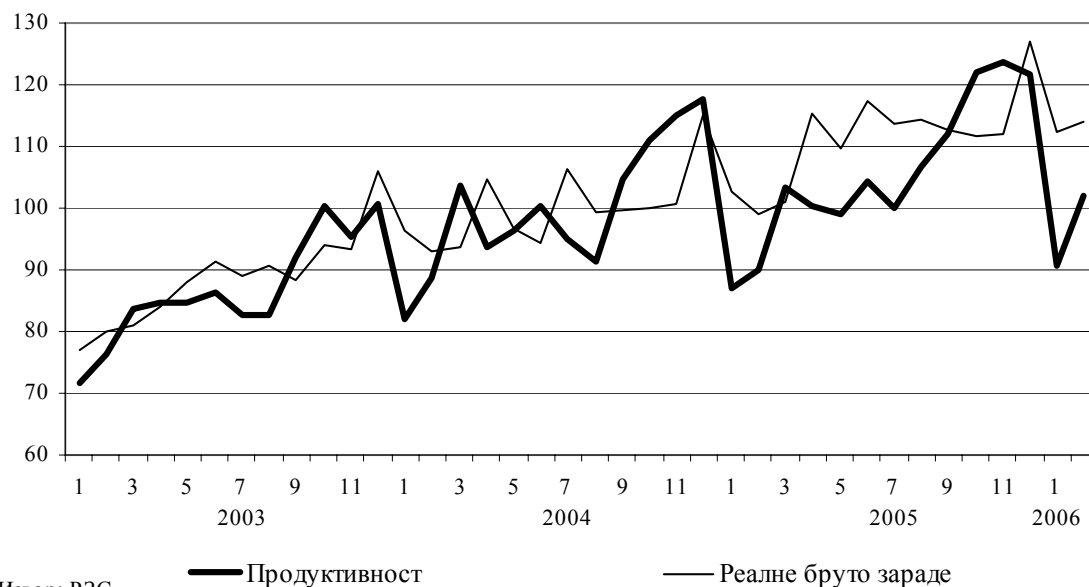

Извор: РЗС

За разлику од претходне године, зараде у сектору локалне самоуправе бележе реални пад, док је код осталих раст убрзан.

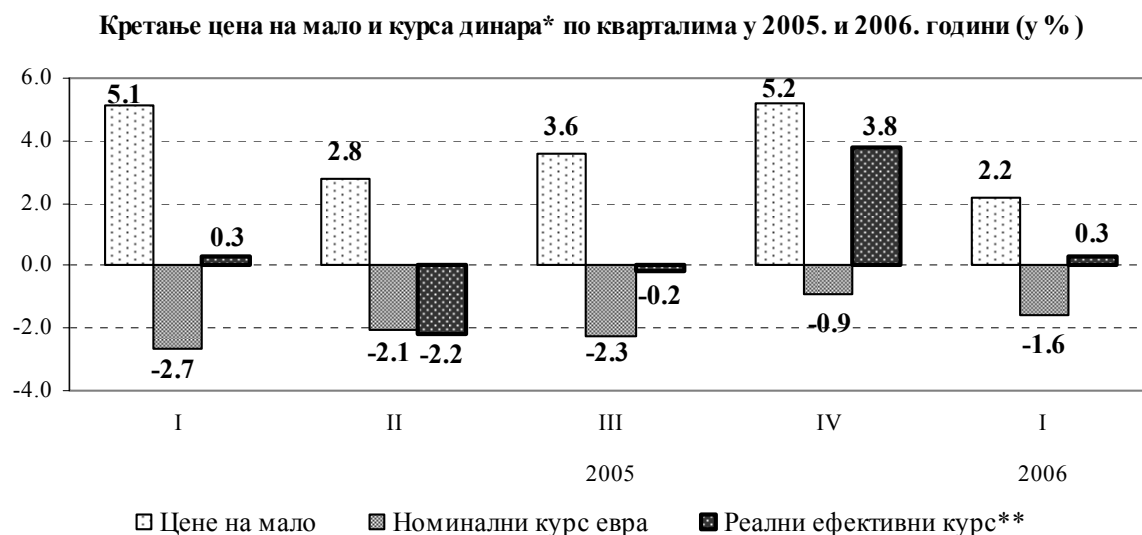
Трошкови рада и продуктивност расту, али уз смањење запослености

Кретање продуктивности и реалних зарада у индустрији
(2004=100)

- Раст реалних бруто зарада у индустрији (13,1% у прва два месеца) већи је од раста продуктивности (10,5%), односно јединични трошкови рада су повећани у индустрији за 2,3%

НБС води политику курса која амортизује утицаје како на инфлацију, тако и на платни биланс

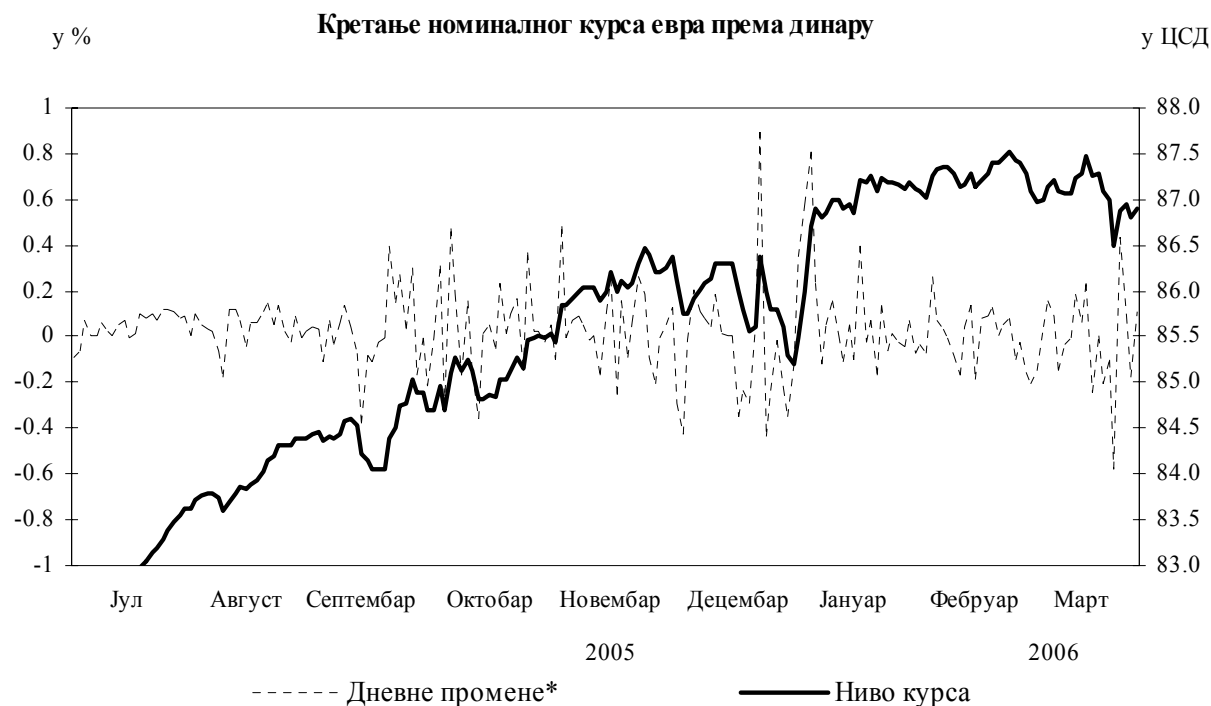
* Негативна стопа указује на депресијацију динара, позитивна на апресијацију динара.

** Реални ефективни курс рачунат на основу корпе валута.

Извор: НБС и РЗС.

- Девизне резерве Народне банке Србије на да 30. април 2006. године износе ЕУР 5,7 млрд (УСД 7,2 млрд.);
- НБС је појачаним куповинама ублажавала притисак високе девизне ликвидности на апресијацију динара (у децембру, марту), а појачаним продајама ублажавала притисак на депресијацију динара (у јануару).

Улога тржишта у одређивању курса се полако, али сигурно повећава

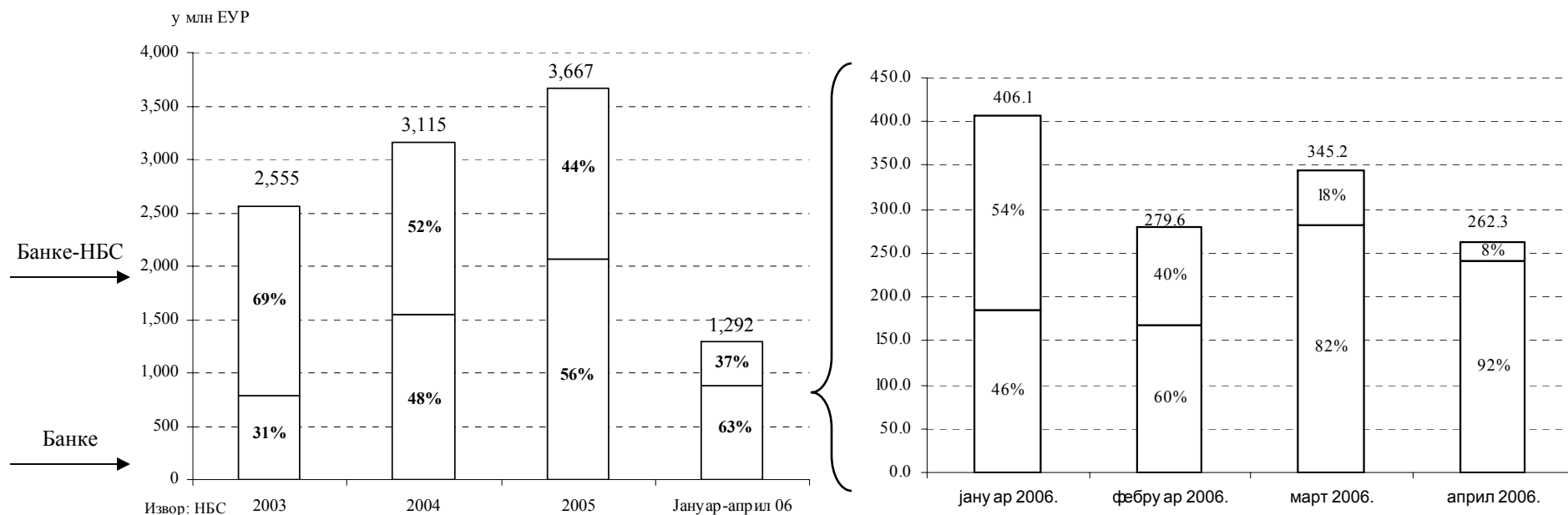
* Негативна стопа указује на апresiasiју динара, позитивна на депresiasiју динара.

Извор: НБС.

- Знатна дневна колебања осликавају односе на тржишту;
- Банке треба да развију ефикасније управљање ризиком и да понуде такве услуге и клијентима.
- Динарска штедња је најсигурнија!

НБС подстиче развој међубанкарског девизног тржишта, а значај њених интервенција је све мањи

Продаја девиза од стране НБС на састанку МДТ-а и међубанкарска трговина ван састанка МДТ-а

- Народна банка Србије је постигла свој зацртани циљ: у периоду јануар – април 2006. године НБС је продала свега 37% девиза на тржишту, а у априлу свега 8%.

Монетарна политика

- “Kein Geld, keine Inflation” – Ottmar Issing, после 16 година као члан Извршног одбора ЕЦБ-а, уједно њен главни економиста и оснивач;
- Услед повећане ликвидности, НБС ће наставити да реагује променом политике каматних стопа и обавезне резерве – брзе промене захтевају и брзе корекције;
- Репо стопе и надаље треба да нуде алтернативу банкама, као уносну инвестицију у динарима;
- Највећи пораст репо стопе забележен је у новембру и децембру за 2 и 3,5% номинално респективно, чиме је достигнут реални принос у интервалу од 2,5 до 5%;
- НБС поново емитује штедне записе - вредност емисије ЦСД 1 млрд., на 6 месеци са 24% годишње каматне стопе.

Финансијски сектор

Банке:

- Одузимање дозволе МБ банци из Ниша;
- Одлука Врховног суда о незаконитости одлагања поступка ликвидације Астра банке;
- Усвајање захтева НБС за заштиту законитости у предмету Кредитно – експортне банке;
- Власничка консолидација: Јубанка и ALPHA, Национална штедионица и EFG, Цептер банка и ОТП.